

Z OBSAHU	Milosrdenství nabízí důstojnost. Katecheze papeže Františka	04
	Mučedníci nacismu: Blahoslavený Clemens August von Galen	07
	Tolerování teroru. Poučíme se z vraždy otce Hamela?	08
	Církev a islám: Další skandál	10

TRADICE OTCŮ

Z homilií připisovaných svatému biskupovi Makariovi (4. století)

Jako je dům bez pána zahalen tmou, hanbou a potupou a je v něm plno špíny a nečistoty, tak se i duše, kterou opustil její Pán, i když se v ní předtím radoval se zástupem andělů, naplní tmou hříchu, hanbou vášní a veškerou nešlechetností.

Běda cestě, po níž nikdo nechodí a na níž není slyšet lidského hlasu! Stane se rejdištěm divoké zvěře. Běda duši, nechodí-li v ní Pán a svým hlasem z ní nevyhání duchovní šelmy hříchu! Běda domu, nebydlí-li v něm hospodář! Běda půdě, nemá-li rolníka, který by ji obdělával! Běda lodi, nemá-li kormidelníka, neboť zmitána mořskými vlnami a bouří ztroskotá! Běda duši, nemá-li v sobě pravého kormidelníka Krista, neboť octne-li se na krutém moři temnot a bude zmitána vlnami vášní a ohrožována zimní bouří zlých duchů, nakonec ztroskotá.

Běda duši, nemá-li Krista, který by ji pilně obdělával, aby mohla přinášet dobré ovoce Ducha! Neboť zpustne, zaroste trním a hlozím, nepřinese plody a nakonec bude vypálena. Běda duši, nepřebývá-li v ní její Pán, Kristus! Neboť zpustne, naplní ji zápach vášní a stane se příbytkem zla.

Když jde rolník obdělávat pole, bere si nářadí a oblečení potřebné ke své práci. Podobně učinil i Kristus, nebeský král a pravý rolník. Když přišel k lidstvu zpusťšenému zlem, vzal na sebe tělo a jako nářadí si nesl kříž, obdělával zpustlou duši, vytrhal z ní trní a hlozi zlých duchů, vyplel koukol hříchu a veškerou uschlou trávu nepravostí spálil. A když duši nástrojem kříže takto obdělával, vysázel v ní překrásnou zahradu Ducha, aby Bohu Hospodáři plodila všechny druhy nejsladšího a nejzádoucnějšího ovoce.

Foto: Flickr, Joe Schulz (CC BY-NC 2.0)

Kříž: návod k jednání

Kříž jedny uráží, druzí ho považují za hloupost, a my ho oslavujeme. Slavíme Povýšení svatého Kříže. Bylo by absurdní oslavovat kříž – šibenici, kdyby neměla hlubší poselství, kdyby se nestala znamením spásy. Kříž bez Krista nemá cenu. Kristus bez kříže není Spasitel. Kristus ukřižovaný je tentýž jako zmrtvýchvstalý. Odkud to vyčtu? Apoštol Pavel učí: *Bůh tak miloval svět, že dal svého jednorozného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.*

Otec z lásky k lidem daroval sám sebe ve svém Synu. Syn z lásky k nám a z poslušnosti k Otci přijal kříž a na něm ukázal lásku až do krajnosti. On se nejen stal jedním z nás, nejen opustil slávu nebe, ale stal se odsouzcením, tím posledním, ač spravedlivým, stal se pohrdaným. Vzal na sebe naše viny i s jejich důsledky. Proto okouší opuštěnost Bohem. Kvůli nám se *sám stal hříchem*, který vzdaluje

od Boha a vrhá do temnoty, do samoty bez útěchy. Je odepšaný. Ale i v té nejhorší opuštěnosti dokáže odevzdat svého ducha do jeho rukou, když volá: *Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil*, ale dodá: *Do tvých rukou svěřuji svého ducha.* Tak jako nikdo neměl větší lásku než Kristus, který za nás dal život, a to ještě v době, kdy jsme nebyli milováni hodni, tak nikdo neměl větší důvěru než on, který opuštěn Bohem se svěřil Bohu, opuštěn Láskou se odevzdal Lásce. (Chiara Lubichová, *Výkřik*)

Je to paradox? Ano, a nejen zdánlivý. Protože je skutečný, platí i to, že on svou smrtí smrt zrušil. Smrt musela zemřít, když na kříži zemřel Život. Smrt vládne tím, že všemu bere smysl. Kristus svou obětí dal smrti smysl. Proto jí vzal moc, přemohl ji a zvítězil nad ní. Svou smrtí smrt zrušil.

Dokončení na str. 2

Foto: Wikipedia, Manfredo Ferrari (CC BY-SA 4.0)

Papež František svatořečil Matku Terezu

Zakladatelka Misionárek lásky Matka Tereza se 19 let po smrti stala svatou. Ve Vatikánu ji v neděli 4. září za účasti desítek tisíc poutníků svatořečil papež František. Na ceremonii na Svatopetrské náměstí dorazilo i několik stovek sester z kongregace, kterou Matka Tereza založila, a 13 hlav států, uvedla agentura AP.

„Po zralém uvážení a vzývání božské pomoci i po poradě s našimi četnými bratry potvrzujeme a prohlašujeme blahoslavenou Matku Terezu z Kalkaty svatou a zapisujeme ji do seznamu svatých,“ oznámil papež, čímž formálně dokončil proces svatořečení. Ještě než papež čtení textu o prohlášení svatosti dokončil, poutníci na náměstí propukli v jásot. Svatořečení Matky Terezy bylo jedním z nejrychlejších v historii katolické církve.

„Své srdce dala světu,“ prohlásila poutnice Charlotte Sambaová, která na ceremonii přijela z Gabonu. Připomněla také její soucit, odpuštění a práci pro chudé. Mezi návštěvníky bylo i 1500 bezdomovců.

Matka Tereza se již šest let po smrti stala blahoslavenou. Tehdejší papež Jan Pavel II. ji blahorečil v říjnu 2003 ve Vatikánu. Zázrak nutný k blahorečení se stal 5. září 1998, přesně rok po smrti řeholnice, v klášteře u bangladéšských hranic, kam s velkým nádorem v břiše přišla Indka Monika Besraová. Vatikán uznal, že nádor zmizel poté, co se řeholnice modlily k Matce Tereze. Druhý zázrak, který cestu ke svatořečení otevřel, Vatikán oznámil loni 18. prosince. Zázrak spočíval v nevysvětlitelném uzdravení muže v Brazílii, který byl v kómatu kvůli několika abscesům na mozku. Uzdravení vyprosila jeho manželka právě na přímluvu Matky Terezy.

Církev.cz

Dokončení ze str. 1

To bere dech, jsme úžasem němí, pouze voláme: *Klaníme se ti, Pane Ježíši Kriste a děkujeme ti*. Nemůžeme reagovat jinak. My jsme si na znamení kříže zvykli, a proto nás možná už tak neoslovuje. Ale jestli oslava tohoto znamení spásy, bezmezná lásky a důvěry, znamení tajemství věčného života probudí v našem srdci touhu více mu rozumět a také osobně odpovědět, prožíváme ji dobře. Kéž bychom uměli znamení kříže dobře číst! Stačit mít oči otevřené a nechat se přitahovat pohledem na kříž v bytě, na krku, v poli či na rohu ulice nebo na věži vzdáleného kostela. Každý kříž mluví o Boží lásce, o oběti z lásky, která dává smysl utrpení i smrti, která dovede proměnit bolest, ztrátu, zklamání, prostě každou nehodnotu v poklad. Pohled na kříž je výzvou k odpovědi nejen v modlitbě. Je návodem k jednání.

Škola kříže učí té nejvyšší moudrosti, vede ji sám Kristus. K přijímačkám do jeho školy stačí dobrá vůle. Učenliví žáci si navíc najdou čas k prodlévání u paty jeho kříže a k zahledění se do jeho tváře.

Mons. Jan Graubner

Kardinál Dolan předal ocenění Lidé života za rok 2016

Během výroční diecézní konference nejvýznamnějších pro-life organizací 8. srpna bylo uděleno ocenění Lidé života za rok 2016 jednomu lékaři a dvěma vedoucím diecézních pro-life organizací – ženě v důchodu a knězi – za jejich celoživotní práci v pro-life hnutí. Kardinál Timothy Dolan z New Yorku, předseda Konference katolických biskupů USA (USCCB), Výboru pro pro-life aktivity, udělil toto ocenění Mary Boyertové, Dr. Michaelu J. Bresciovi a P. L. Williamu Carmodymu (posmrtně).

Mary Boyertová byla oceněna za svou práci na obranu lidské důstojnosti od početí do přirozené smrti. Toto její dílo vyvrcholilo v organizaci Respect Life Ministry (v arcidiecézi Atlanta), kterou šestnáct let řídila (1999–2015). Michael J. Brescia, M. D., byl oceněn za své celoživotní dílo pro-life lékaře a obhájce zdravotní péče. Dále sekretariát posmrtně ocenil P. L. Williama („Billa“) Carmodyho za jeho neúnavnou, radostnou pro-life službu v diecézi Colorado Springs, kde více než 25 let bojoval za nenarozené.

Ocenění Lidé života je udělováno katolíkům, kteří odpověděli na výzvu, kterou svatý papež Jan Pavel II. uvedl v encyklice *Evangelium Vitae* (1995) – věnovat se činnosti na obranu života a podporovat respekt k důstojnosti lidské osoby. Je udělováno za jejich významný a dlouholetý přínos ke kultuře života.

USCCB

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@rcmonitor.cz nebo na internetových stránkách <http://rcmonitor.cz>. Zde se také můžete zaregistrovat, máte-li zájem o pravidelné zaslání zpráv e-mailem. Dále nás najdete na <http://www.facebook.com/ResClaritatisMonitor>. Periodikum je distribuováno zdarma a lze je v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 24 Kč, což za rok činí 576 Kč. Všem dárčům Pán Bůh zaplatí. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

Noví iráčtí kněží přinášejí radost v letech smutku a vysídlování

P. Roni Salim Momika, jeden ze tří kněží, kteří byli v srpnu vysvěceni v uprchlickém táboře v Erbilu, řekl, že tato událost proměnila bezútěšnou náladu vysídlených křesťanů v radost, jež jim – jak doufá – dodá sílu, aby zůstali ve své vlasti. „Jaké mám pocity? Jsem šťastný!“ řekl P. Momika agentuře CNA 5. srpna po svém svěcení a dodal, že cítí „cosi uvnitř“, co mu dodává velikou radost.

Byl vysvěcen na kněze Syrské katolické církve spolu se svými přáteli a kolegy diákonů Emadem a Petrem ve velkém prefabrikovaném kostele v erbílském táboře Aishty 2, který se stal útočištěm pro asi 5500 lidí nucených opustit své domovy kvůli ISIS. Toto svěcení, řekl, „dodá naději lidem v táboře, většinou syrským katolíkům z Karakoše, kteří jsou již dva roky nuceni žít jako uprchlíci.

P. Momika, jenž také pochází z Karakoše, podotkl, že 6. srpna to jsou přesně dva roky, kdy ISIS napadl jeho rodné město a vyhnal obyvatele, kteří nechtěli splnit jejich požadavky konverze k islámu, zaplatit vysokou daň nebo čelit smrti.

„Odešli jsme z Karakoše touto dobou před dvěma lety,“ řekl a vysvětlil, že pro křesťany je to „čas výzev“ a „čas smutku“. Ač by toto výročí mohlo sloužit jako připomínka bezútěšné a nejisté reality křesťanů v Iráku, z pohledu těchto tří mladých mužů vysvěcených na kněze se z něj místo toho stala „šťastná, nadějná a příjemná chvíle,“ řekl P. Momika.

P. Momika pracuje s mládeží a vede skupiny žen v erbílských uprchlických táborech. Kněz řekl, že zatím zůstane v Erbilu a bude nadále sloužit na této pozici, ale zda tu zůstane delší dobu, záleží na rozhodnutí arcibiskupa Moshe. Jako nově vysvěcený kněz obklopený násilným pronásledováním P. Momika řekl, že chce stát na straně uprchlíků navzdory ohrožení života. Řekl, že chce dávat křesťanům „sílu, naději a odvahu vést dál svůj život, a hodlá zůstat s chudými a trpícími lidmi“. Dodal, že podstatou jeho role a povolání je podle jeho názoru „dávat lidem Krista“.

CNA

Papež zřídil Úřad pro službu integrálnímu lidskému rozvoji

Petrův nástupce ustanovil nový úřad římské kurie. Apoštolským listem motu proprio *Humanam progressionem* zveřejněným 31. srpna ustanovil Úřad pro službu integrálnímu lidskému rozvoji a jeho prefektem jmenoval kardinála Petera Kodwo Appiah Turksona, dosavadního předsedu Papežské rady Iustitia et Pax. V novém kuriálním úřadu splynou od 1. ledna 2017 čtyři dosavadní papežské rady. Kromě té jmenované jde také o Papežskou radu Cor Unum, Papežskou radu pro pastorační zdravotníků a Papežskou radu pro pastorační migrantů a lidí mimo domov. Jedna ze sekcí nového úřadu se bude zabývat uprchlíky a migranty a bude dočasně podřízena přímo papeži.

„Celým svým bytím a jednáním – píše papež František – je Církev povolána prosazovat integrální rozvoj člověka ve světle evangelia. Tento rozvoj se uskutečňuje prostřednictvím péče o nesouměřitelná dobra spravedlnosti, pokoje a ochrany stvoření.“ Nový úřad „bude mít zvláštní kompetenci v otázkách týkajících se migrace, potřebných, nemocných a marginalizovaných, obětí ozbrojených konfliktů, přírodních katastrof, vězňů, nezaměstnaných a obětí jakékoli formy otroctví a mučení, i ostatních lidí, jejichž důstojnost je v ohrožení.“ Bude se tedy zabývat také lidskými právy, zejména těmi, které se týkají práce, rovněž práce nezletilých, obchodování s lidskými životy, trestu smrti a odzbrojení. Jeho posláním bude také prohlubovat sociální učení Církve, „šířit a uvádět je do praxe a přičinit se, aby sociální, ekonomické a politické vztahy byly stále více prostupovány duchem evangelia“.

RaVat

Další zprávy najdete na internetových stránkách <http://rcmonitor.cz>.

SLOVO KNĚZE

Milí čtenáři,

léto ubíhá závratným tempem a už pomalu vidíme jeho konec. Snad jste mohli o dovolených alespoň trochu pookřát a načerpat nové inspirace i síly.

Zároveň začíná školní rok a to nám zas připomíná důležitost studia. My, dominikáni, máme závazek k ustavičnému studiu v našich Konstitucích a je naší povinností stále se prohlubovat v poznávání pravdy – té přirozené i té zjevené.

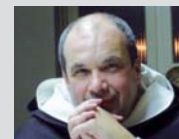
Velký význam spatřuji ve výuce obsahu katolické víry. Děti by měly mít od malička tuto příležitost. Nejprve od věřících rodičů příp. prarodičů a posléze v pravidelných hodinách náboženství, ať už na farách, či ve škole. Rodičům tak vzniká mravní závazek zajistit svým dětem předání těch nejdůležitějších informací. Jedná se o fakta zjevená, která jsou důležitá pro dosažení blažené věčnosti.

Ale i dalšího vzdělávání dospělých katolíků je nanejvýš třeba. Připomeňme si, kolika méně důležitým zprávám, informacím a reklamám denně věnujeme pozornost. A při tom bychom se místo toho mohli soustředit na sdělení božská. Jak krásně, přehledně a přitom důkladně je katolické křesťanství představeno v novém *Katechismu katolické Církve* (2001). Myslím, že vedle Bible by Katechismus měl být druhou nejváženější knihou v rodinách, která je také nejvíce ohmataná.

Proč nepřidat k dennímu úryvku Písma svatého ještě prostudování dvou či tří odstavců z *KKC*? O kolik jistější by pak byli katolíci laici v kontaktu s nevěřícími či jinak věřícími bližními. Jak snadněji by dokázali svědčit druhým o Pánu a jeho Evangelii. A s jakým pokojem a radostí by pak mohli v pravý čas dát správné poučení svým dětem.

A tak vzhůru do školy. Učme se více poznávat Pána i to, co nám zjevuje, abychom ho mohli ještě dokonaleji milovat a v něm milovat i všechny lidi. Vyprošuji vám hodně světla Ducha Svatého a Boží pomoci ke studiu. Ať dobře vkročíte do nového školního roku.

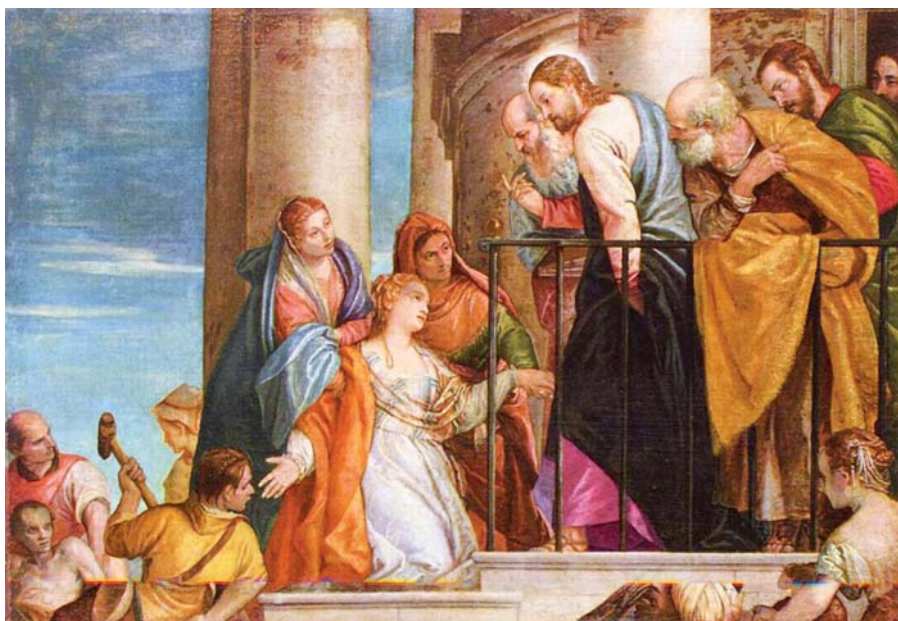
fr. Pavel Maria OP

fr. Pavel M. Mayer OP,
rektor baziliky a strážce
hrobu svatě Zdislavy

MILOSRDENSTVÍ NABÍZÍ DŮSTOJNOST

Katecheze papeže Františka na generální audienci

Paolo Veronese: Uzdavení ženy trpící krvotokem (1570). Foto: Wikimedia Commons

Drazí bratři a sestry, dobrý den!
Evangelium, které jsme slyšeli, nám představuje postavu, jež vyniká svou vírou i odvahou. Jde o ženu, kterou Ježíš uzdravil z krvotoku (srov. Mt 9,20–22). Když procházela mezi zástupem, přistoupila zezadu k Ježíši, aby se dotkla štrápece jeho šatů. „Řekla si totiž: ‚Jestli se dotknu jen jeho šatů, budu uzdravena‘“ (v. 21). Jaká víra! Jakou víru měla tato žena! Uvažuje tak, protože ji oživuje veliká víra a naděje, a se špetkou chytrosti pak uskutečňuje, co má na srdci. Přání, aby ji Ježíš uzdravil, bylo tak silné, že ji přimělo přestoupit předpisy stanovené Mojžíšským zákonem. Tato ubohá žena byla totiž mnoho let nejenom nemocná, ale byla považována za nečistou, protože byla postižena krvotokem (srov. Lk 15,9–30). Proto byla vyloučena z liturgického života, manželského života i z normálních vztahů k bližním. Evangelista Marek dodává, že se radila s mnoha lékaři, vynaložila mnoho peněz na léčení a snášela bolestné kúry, ale bylo jí čím dál hůř. Tato žena byla společností odepsaná. Je důležité vzít do úvahy tuto její situaci, že totiž byla odepsaná, abychom pochopili

rozpoložení její mysli. Pocítí, že Ježíš ji může vysvobodit z této nemoci i marginalizace a zostuzení, ve kterých dlouhé roky žila. Jedním slovem: ví, cítí, že ji Ježíš může zachránit.

Ježíš je jediným pramenem požehnání, který dává všem lidem spásu, a víra je základní dispozice k jejímu přijetí.

Osvobozující pohled evangelií

Tento případ vyjevuje způsob, jakým byla neznámá žena vnímána a představována. Všichni – i v křesťanských komunitách – se musíme mít na pozoru před takovým pojetím, které hledí na ženu s předsudky a podezřeními, jež poškozují její nedotknutelnou důstojnost. Jsou to právě evangelia, která vracejí pravdu a přivádějí k osvobozujícímu pohledu. Ježíš obdivoval víru této ženy, které se všichni vyhýbali, a proměnil její naděje ve spásu. Neznáme její jméno, ale těch pár slov, kterými evangelia popisují její setkání s Ježíšem, vykrešlují postoj víry, který

je schopen obnovit pravdu a velikost důstojnosti každého člověka. Setkání s Kristem otevírá každému, muži i ženě všech míst a všech dob, cestu osvobození a spásy.

Shovívavý Ježíšův pohled

Matousovo evangelium praví, že jakmile se žena dotkla jeho šatů, „Ježíš se obrátil, uviděl ji“ a promluvil k ní. Jak už bylo řečeno, žena v důsledku svého postavení jednala ve skrytu, za Ježíšovými zády. Trochu se bála, aby nebyla spatřena, protože byla odepsána. Ježíš ji však spatří a svým pohledem jí nic nevyčítá, neříká jí: „Odejdi, jsi odepsaná! Jsi nečistá, jdi pryč!“ Nikoli. Nic nevyčítá. Ježíšův pohled je shovívavý a něžný. Ví, co se stalo, a snaží se s ní osobně setkat, což si ostatně žena sama přála. To znamená, že Ježíš ji nejenom přijímá, ale považuje ji za hodnou tohoto setkání až do té míry, že jí věnuje svou pozornost a promluví k ní.

„Buď dobré mysli“

Ústřední pasáž vyprávění obsahuje *tříkrát* výraz znamenající *uzdravení* či *záchranu*. „Řekla si: ‚Jestli se dotknu jen jeho šatů, budu uzdravena.‘ Ježíš se obrátil, a když ji uviděl, řekl: ‚Buď dobré mysli, dcero. Tvá víra tě zachránila.‘ A od té chvíle byla ta žena *zdravá*.“ (vv. 21–22). Oslovení „buď dobré mysli, dcero“ je výrazem veškerého Božího milosrdenství k této osobě a ke každému, kdo je marginalizován. Kolikrát jen se cítíme vnitřně odepsáni kvůli svým hříčům, kterých jsme se tolikrát, tolikrát dopustili... A Pán nám říká: „Buď dobré mysli! Pojď! Pro mne nejsi vyděděnec, odepsaný člověk. Odvahu, dcero. Ty jsi dcera nebo syn.“ A toto je moment milosti, moment odpuštění, moment inkluze do Ježíšova života, do života Církve. Je to moment milosrdenství. Dnes nám všem, hříšníků, ať už jsme velcí, či malí hříšníci, ale všichni jimi jsme, Pán říká nám všem: „Buď dobré mysli, pojď! Už nejsi vyděděný, nejsi marginalizovaná. Odpouštím

ti a objímám tě.“ Takové je Boží milosrdenství. Musíme mít odvahu jít k němu, žádat odpuštění svých hříchů a ubírat se dál. Odvážně jako ona žena. „Uzdravení“ má tady mnoho významů. Především je to navrácení zdraví; potom osvobození od společenských a náboženských diskriminací; pak uskutečnění naděje, kterou si nesla v srdci, spolu s odstraněním strachu a sklíčenosti; a nakonec, když je osvobozena od nutnosti jednat ve skrytu, je navrácena komunitě. Tato poslední věc je důležitá. Marginalizovaný člověk jedná vždycky ve skrytu, vícekrát anebo celý

život. Pomysleme na tehdejší malomocné, na dnešní bezdomovce... pomysleme na hříšníky, nás hříšníky. Stále děláme něco ve skrytu, máme potřebu dělat něco ve skrytu, protože se stydíme za to, čím jsme... A Ježíš nás od toho osvobozuje a pozvedá nás: „Vstaň a jdi!“ Jak nás Bůh stvořil. Bůh nás stvořil na nohou, nikoli v poníženosti. Ježíš obdarovává úplným uzdravením, spásou, která znovu zasazuje život této ženy do sféry Boží lásky a současně ji obnovuje v plně její důstojnosti.

Zkrátka nikoli plášť dal spásu ženě, která se jej dotkla, nýbrž *Ježíšovo slovo*

přijaté vírou je schopné poskytnout útěchu, uzdravit a obnovit ve vztahu k Bohu a jeho lidu. Ježíš je jediným pramenem požehnání, který dává všem lidem spásu, a víra je základní dispozice k jejímu přijetí. Ježíš svým plně slitovným jednáním opět ukazuje Církvi cestu, kterou je třeba se ubírat vstříc každému člověku, aby každý mohl být uzdraven na těle i na duchu a znovu nabýt důstojnosti Božích dětí.

*Přeložil P. Milan Glaser SJ
Radio Vaticana
(Mezitimulky redakce)*

DUCHOVNÍ SKUTKY MILOSRDENSTVÍ

2. Pomáhat radou potřebným. 3. Těšit zarmoucené.

Dalšími úkony lásky, jimiž máme pomáhat bližním v jejich duchovních potřebách, je poskytování rady a útěchy.

Pomáhat radou potřebným

„Dobrá rada nad zlato.“ Tak si naši předkové cenili slova, které jim poskytovalo orientaci v nepřehledných nebo neznámých situacích.

Už ve Starém zákoně se Mesiáš označuje titulem „obdivuhodný rádce“ (srov. Iz 9,5). Vpravdě nám především ve svém učení dává rady nejvyšší důležitosti jak pro život, tak pro dosažení dokonalosti: „Chceš-li být dokonalý...“ (Mt 19,21).

Jsou rady, bez nichž se člověk klidně obejde, např. kam vyrazit na dovolenou nebo v kterém supermarketu mají levnější salám, ale jsou rady, bez nichž by se druhým život mohl hodně zkomplikovat, nebo by dokonce byla ohrožena jejich věčná spása. Rádci „ex offio“, ze stavovské povinnosti, jsou zejména rodiče, učitelé, vychovatelé, lékaři, kněží. Ovšem ne každý chodí za odborníky, spíše se potřební svěřují příbuzným a přátelům. Není třeba připomínat, jak devastující účinek může mít špatná rada v závažných morálních otázkách. Radit ke hříchu je jeden z tzv. cizích hříchů, stejně těžký jako hřích dotýcného, nejedná-li se o nezaviněnou nevědomost.

Jan Křtitel. Foto: Flickr, Lawrence OP (CC BY-NC-ND 2.0)

Jako u skutku milosrdenství „Učit nevědomé“ bylo v širším smyslu prospěšné disponovat poučovanou osobu o daru Ducha Svatého moudrosti a rozumu, tak u tohoto skutku milosrdenství se jedná o dar rady.

Dar rozumu zdokonaluje ctnost víry, doplňuje její nedostatečnost. Bez tohoto daru Ducha Svatého můžeme vynakládat kdovíjaké úsilí, abychom druhým zprostředkovali základní nebo prohloubené pravdy o Bohu a o lidském životě, což je vlastním smyslem skutku milosrdenství „Učit nevědomé“, avšak dotýcným

to bude znít jen jako směs abstraktních, nezáživných a komplikovaných formulí. Ale když se otevrou Duchu Svatému, najednou je zasáhne nadpřirozené světlo, v němž budou rozumět tajemství Vtělení, Vykoupení nebo Eucharistie a předjímat jejich velkolepost. Prostá duše, pokorná před Bohem, začne poznávat duchovní skutečnosti, nikoliv aby o nich přednášela a diskutovala, nýbrž aby podle nich žila. Kardinál Tomášek blahé paměti říkával: „Boží slovo není k diskusi, ale k akci.“ Avšak dar rozumu nemůže působit bez určité mravní bezúhonnosti. Proto ho svatý Augustin spojuje s blahoslavenstvím čistého srdce. A tak, máme-li učit nevědomé, je nanejvýš potřebné připravit, disponovat je celkovou formací k přijetí daru rozumu.

Ještě na vyšším stupni je dar moudrosti. Ten naše svěřené povede, aby láskou takřka okoušeli Boha a kochali se jeho tajemstvími. Budou všechny věci a události posuzovat ve vztahu k Bohu, první Příčině a poslednímu Cíli.

Učit nevědomé dosti úzce souvisí s poskytováním rady potřebným. A tu přichází na pomoc Duch Svatý s darem

rady. Ten zdokonaluje, doplňuje ctnost rozvážnosti, rozumnosti. Jak sladit odvalu s mírností, otevřenost s rezervovaností, opatrnost s prostotou? (Srov. Mt 10,16: „Buďte tedy opatrní jako hadi a bezelstní jako holubice.“) Jaké okolnosti vzít v daném případě v úvahu a kterým připsat větší důležitost? Co všechno lze předvídat jako následek konkrétního rozhodnutí? V těchto věcech může i u ctnostných lidí rozumnost váhat. Povede je však světlo Ducha Svatého darem rady.

Duch Svatý ale není paralelním činitelem vedle řádných prostředků, totiž zákonných představených a zpovědníka – duchovního vůdce. Ba naopak působí skrze ně a dá těm, kdo se na ně obrací o radu, poznání a sílu, aby nejednali ukvapeně, ani nepodléhali malomyslnosti. Dokonce jim dá ze slov duchovního představeného pochopit i to, co on nebyl schopen vyjádřit. Proto nebudeme váhat ani se opájet „komplexem vícecennosti“ a odkážeme potřebné na moudré kněze. Když však to z časových nebo jiných objektivních důvodů nebude možné ani nebude k dispozici nikdo kompetentnější, sami se pokoříme před Bohem a podle svého svědomí bez obalu, ale laskavě druhému sdělíme, co si o jeho záležitosti myslíme.

Dar rady se podle svatého Augustina pojí s blahoslavenstvím milosrdných, protože bere ohled na bližní. Působí, že jednáme a mluvíme v duchu lásky. Není na škodu připomenout, že člověk sám je sobě nejbližším bližním, proto má s pravou bliženskou láskou i s dobrou radou začínat u sebe.

Těšit zarmoucené

Útěchu znal i vyvolený národ. Bůh vybízá: „Těšte, těšte můj lid!“ (Iz 40,1) Evangelista svatý Matouš na přelomu Starého a Nového zákona píše po vyraždění betlémských chlapečků, že Ráchel (pohřbená v tom kraji) se nedá utěšit, protože už nejsou (srov. Mt 2,18). Tedy těšit zarmoucené patřilo ke skutkům bliženské lásky. Sám Pán dává příklad, když utěšuje vdovu z Naimu (srov. Lk 7,13) nebo Martu a Marii při úmrtí jejich bratra Lazara (srov. Jan 11,21–35). A mnoha svými dalšími výroky a skutky poskytuje útěchu nesčetným hříšníkům a nemocným.

Podobně mluví o útěše svatý Pavel: „On nás těší ve všech našich souženích, abychom pak mohli těšit druhé v jakémkoli soužení tou útěchou, jakou Bůh potěšuje nás.“ (2 Kor 1,4) Avšak ne každý zármutek je škodlivý. Sám Apoštol píše o spasitelném zármutku, který vede k nápravě (srov. 2 Kor 7,8–11). Také schvaluje zármutek hříšníka, ale vybízí Korintány,

Apoštol Pavel. Foto: Flickr, Peter O'Connor aka anemoneprojectors (CC BY-SA 2.0)

Čím máme druhé slovně těšit? Pravdou, jedine pravdou. Ta jediná uspokojí jejich touhu po poznání a uklidní jejich ducha, byť by byla nepřijemná.

aby mu již projeví milosrdenství, „aby ho snad přílišný zármutek nestrávil“ (srov. 2 Kor 2,7).

Kromě zármutku nadpřirozeného nad spáchanými hříchy (který ostatně je podmínkou svátostného rozhřešení) existuje smutek přirozený z bolesti a smrti, ze ztráty nebo nedostatku zdraví, hmotných prostředků, dobré pověsti nebo přátelství. Má-li útěcha být opravdová, musí být podle možností provázena skutky: „Jestliže má někdo majetek a vidí, že jeho bratr je v nouzi, ale zavře před ním svoje srdce – jak v něm může zůstat Boží láska? Děti, nemilujte jen slovem a jazykem, ale činem, dooprav-

dy!“ (srov. 1 Jan 3,17–18) Podobně se vyjadřuje svatý Jakub: „Když bratr nebo sestra nebudou mít do čeho se obléci a budou mít nedostatek denní obživy, a někdo z vás jim řekne: ‚Tak s Pánem Bohem! Zahřejte se a najezte se‘ – ale nedáte jim, co potřebují pro své tělo, co je jim to platné?“ (Jak 2,15–16)

Zvláště přátelství je náročné na opravdovost. A přitom je to jediné, co skutečně těší. Zde nevystačíme s profesionálním postojem naslouchajícího psychologa. Vyžaduje se, abychom se nechali obtížit neštěstím bližních: „Jeden druhého břemena neste, a tak naplníte Kristův zákon.“ (Gal 6,2)

A čím máme druhé slovně těšit? Pravdou, jedine pravdou. Ta jediná uspokojí jejich touhu po poznání a uklidní jejich ducha, byť by byla nepřijemná. Když jsou apoštolové naplněni zármutkem z odchodu svého Pána, Ježíš je utěšuje, že jim pošle Ducha pravdy, který je uvede do celé pravdy (srov. Jan 14 a 16).

Lze říci, že Utěšitel Duch Svatý vlevá naději. Pokud se ti, kdo se ocitli ve svízelných okolnostech a potřebují potěšit, otevrou daru umění – poznání (jak zní lepší název, srov. Iz 11,2), budou chápat pomíjivost světských dober a že jediné skutečné neštěstí je smrtelný hřích. Budou si vědomi, jak je lidská pomoc vratká, a nadějí se upnou k nebi, vloží celou svou důvěru v Boha. Svatý Augustin tento dar váže na blahoslavenství plačících. Pravá útěcha spočívá v láskyplném spojení s Bohem: „Naděje však neklame, protože Boží láska je nám vylita do srdce skrze Ducha Svatého, který nám byl dán.“ (Řím 5,5) A dále svatý Pavel specifikuje trvalý charakter této lásky: „Kdo by nás mohl odloučit od lásky Kristovy? Snad soužení nebo útlak nebo pronásledování nebo hlad nebo bída nebo nebezpečí nebo zabít? Ale v tom ve všem skvěle vítězíme skrze toho, který si nás zamiloval.“ (Řím 8,35.37)

P. Filip M. Stajner

P. ThLic. Filip Antonín Maria Stajner, člen Sdružení kněží a jáhnů sv. Dominika, v roce 2000 vážně onemocněl ALS, dnes je ochrnutý na celé tělo

MUČEDNÍCI NACISMU

Vestfálský lev blahoslavený Clemens August von Galen

Nejstatečnějším odpůrcem nacismu mezi německými hierarchy byl münsterský biskup Clemens von Galen, nazývaný pro svá plamenná kázání „vestfálský lev“. Smrti na popravišti či v koncentračním táboře unikl jen o vlásek zvláštním řízením Boží Prozřetelnosti.

Kázání, které šokovalo svět

Galen pocházel ze šlechtické rodiny, narodil se roku 1878 na hradě Dinklage ve Vestfálsku. Na kněze byl vysvěcen roku 1904, působil v duchovní správě v Münsteru a v Berlíně a roku 1933 ho papež Pius XI. osobně vysvětil na biskupa.

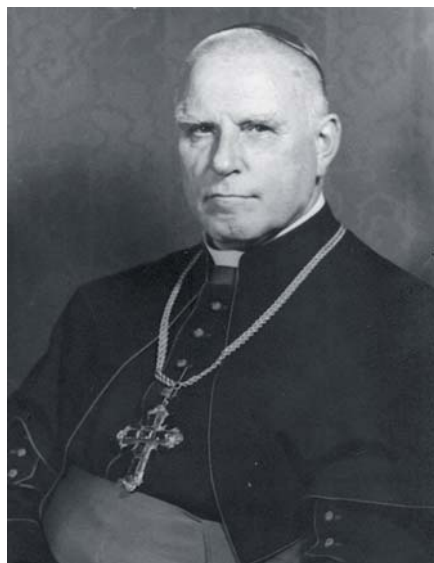
Hned roku 1934 ve svém prvním pastýřském listu odsoudil „bibli“ nacismu – Rosenbergův „Mýtus 20. století“. Rosenberg nato přijel do Münsteru a na veřejném shromáždění poštvál lid proti biskupovi. Když Pius XI. vydal roku 1937 svou protinacistickou encykliku „S palčivou péčí“, kterou gestapo označilo za „velezrádnou“, nechal Galen ve své diecézi vytisknout 120 tisíc kusů. Po zahájení perzekuce Židů organizoval jejich úkryty v církevních zařízeních a v dobrých katolických rodinách.

Konflikt biskupa Galena s úřady vyvrcholil roku 1941, když gestapo zabralo v Münsteru několik klášterů a řeholníky i řeholnice odeslalo do koncentračních táborů. Biskup se proti tomu ozval z kázatelny a mj. řekl: „Společenství s těmi, kteří chtějí naše řeholníky bez právního podkladu vyštvať ze země jako divokou zvěř? Ne! Vidíme a prožíváme teď zřetelně, co stojí za těmito novými naukami, které se nám již několik let vnucují: je to propastná nenávisť ke křesťanství!“

Pověst o odvážném kázání biskupa Galena se donesla i ke zdravotníkům, kteří se setkali s praktikováním eutanazie v nemocnicích. Obrátili se na něho s prosbou o pomoc. Biskup neodmítl a napsal dopis „říšskému šéflékaři“ dr. Contimu. Žádná odpověď. Galen proto 3. srpna v kostele svatého Lamberta pronesl své nejostřejší protinacistické kázání, v němž mj. prohlásil: „Nevinní a bezbranní budou nyní vražděni, bar-

barsky vražděni, i osoby jiné rasy, jiné příslušnosti budou zabíjeny... S takovými lidmi, s těmito vrahy, kteří si osobují právo rozhodovat o životě a smrti bližních, nemůžeme mít nic společného...“

Na této mši bylo i gestapo, připravené jej zatknout. Svůj plán však nemohlo uskutečnit: když totiž biskup v průvodu

Blahoslavený Clemens August von Galen
Foto: Wikimedia Commons, Gustav Albers (CC BY 2.5)

vycházel z chrámu, věřící ho obstoupili, spustili bouřlivé ovace a doprovodili jej až k rezidenci. Gestapáci se báli rozruchu a odložili zatčení na jindy. Jenže tentýž večer odvysílal obsah Galenova kázání britský rozhlas BBC. Kdo a jak tam poslal tuto informaci, zůstává dosud neobjasněnou záhadou. Britský premiér Churchill měl poté prohlásit: „Nevěděl jsem, že existují i takoví Němci.“ Galen se stal světoznámou postavou a Göbbels poradil Hitlerovi, že bude lépe pouze ho internovat a popravit až po vyhrané válce, neboť zatčení a od-

souzení biskupa by mohlo vést ke konfliktu Německa s katolickou Itálií, což nebylo z vojenských důvodů žádoucí. Hitler to akceptoval, nicméně mládežnická organizace SS vydala toto prohlášení: „Nazýváme ho svině CA, Clementa Augusta. Tento velezrádce a zemězrádce, tato svině je na volné noze a dovoluje si očerňovat Vůdce. Je třeba ho pověsit!“ Provaz žádal i Hitlerův důvěrník Martin Bormann.

Galen byl až do konce války hlídán gestapem ve své rezidenci s omezenou možností pohybu. Režim se mstil na duchovních jeho diecéze, minimálně 20 jich bylo zatčeno s odůvodněním: „Bereme vás místo vašeho biskupa.“ Po válce roku 1946 jmenoval Pius XII. Galena kardinálem, ten ale bezprostředně po návratu z Říma zemřel na perforaci slepého střeva. Papež Benedikt XVI. ho roku 2005 beatifikoval.

Další protinacistická vystoupení německého episkopátu

Galenova statečnost povzbudila i ty biskupy, kteří se dosud drželi stranou veřejné kritiky nacismu. Tak roku 1942 biskupové Badenska-Virtemberska a Porýní-Falce ve společném pastýřském listu píší: „... my, biskupové, nepřestane pozvedat svůj hlas proti usmrcování nevinných, které se tak často v našem státě děje...“ Kolínský arcibiskup Joseph Frings řekl ve vánočním kázání roku 1943: „Kdo usmrcuje druhého jen proto, že náleží k cizímu národu a k cizí rase, hřeší proti Božímu přikázání ‚Nezabiješ!‘.“ V srpnu 1943 vydali němečtí biskupové společný pastýřský list, který je jejich nejostřejším protinacistickým dokumentem. Práví v něm mj.: „Zabití druhého je samo o sobě špatné, ale ještě

horší je, když se páchá v údajném zájmu veřejného blaha na nevinných a bezbranných duševně postižených a nevléčitelně nemocných, na dědičně zatížených novorozencích, na nevinných rukojmích a odzbrojených válečných zajatcích a věznicích, na lidech cizí rasy a cizího původu... Tyto zločiny se nedají ničím ospravedlnit.“

V německém episkopátu existovala samozřejmě polarita mezi protinacistickými radikály typu Galena, Sprolla, Faulhabera, Preysinga aj. a lidmi kom-

promisu typu Bertrama, Kahlera a Spletta. Nicméně jediným vysloveným kolaborantem byl vojenský biskup Franz Rarkowski, dosazený režimem. Lze bez nadsázky říct, že německý episkopát jako celek za nacismu obstál se ctí.

PhDr. Radomír Malý

*PhDr. Radomír Malý,
historik a publicista*

Použitá literatura:

César J., Černý B.: *Akce Valkýra*, Naše vojsko, Praha 1966

Galen C. A. von: *Akten, Briefen und Predigten*, Schöningh, Paderborn 1996

Gmehling Magdalena: „Die Propheten laufen nie mit der Mehrheit“, *Kirchliche Umschau* 6/2004

Hoffmann Bedřich: *A kdo vás zabije*, Společenské podniky, Přerov 1946

Reichhold Anselm: „Der Widerstand der katholischen Kirche gegen dem Nationalsozialismus“, *Fels* 7–8/1997

TOLEROVÁNÍ TERORU

Poučíme se z vraždy otce Hamela?

Zabití otce Jacquesa Hamela u oltáře kostela v Saint-Étienne-du-Rouvray v Normandii by mělo být předmětem závisti každého kněze: zemřít při mši svaté, v nejsvětější hodině, která na světě existuje. Francouzský prezident Hollande truchlil upřímně, ale zároveň byl historicky naprosto vedle, když uvedl: „Zaútočit na kostel, zabít kněze znamená zneuctít republiku.“ Mluvil z pohodlného odstupu [francouzské] páté republiky, která by neexistovala, nebýt republiky první, jejíž tón udal Denis Diderot (1713–1784): „*Et ses mains ourdiraient les entrailles du prêtre, au défaut d'un cordon pour étrangler les rois.*“ Překládá se to různě, ale v zásadě se tím vyjadřuje přání všet krále na střevech kněží.¹ Thomas Jefferson, který k rozmrzelosti Washingtona a Hamiltona vládu teroru obhajoval, nazval Diderota „jedním z nejctnostnějších mužů“, což bylo v souladu s jeho dopisem baronu Alexandru von Humboldtovi z roku 1813: „Jsem přesvědčen, že dějiny neuvádějí žádný příklad národa ovládaného kněžími, který by si zachoval svobodnou občanskou vládu.“ O rok později napsal Horatiu Spoffordovi: „Kněz je nepřitelem svobody všude a v každé době...“

Proč lidé nenávidí kněze

Někteří lidé vidí ve způsobu, jak rádoby „věk rozumu“ explodoval ve vládě teroru, paradox. Avšak je-li paradox jasnou kontradikcí, nemělo by nás překvapovat, jestliže zdecimovaná společnost, kde

Mše svatá za otce Jacquesa Hamela v pražské katedrále
Foto: © Lucie Horníková / Člověk a víra

vládnou pouze mozky, skončí decimováním obyvatelstva a mozky rozstříkány na chodníku. Je pravda, že každý, kdo je obeznámen s některými zarážejícími výroky, které biskupské konference pronášejí ohledně politiky a ekonomiky, by si měl dát pozor na kněze na veřejné tribuně, ne-li na lešení. Zdá se však, že nákaza, která z kněží dělá cíle iracionální frustrace, nikdy nepoleví. Pro patro-

na farářů svatého Jana Mariu Vianneye je kněžství prostě a jednoduše „láskou Nejsvětějšího Srdce Ježíšova“. Tato vtělená láska ve vysvěceném muži je důvodem, proč ti, kteří ji nenávidí, nenávidí i kněze. Pekelná kola moderní novopohanské krutosti uvedl po pohybu Nietzsche, když řekl: „Kněží jsou nejhorší nepřátelé.“²

V roce 1871 zavraždili radikální komunardi pařížského arcibiskupa George-se Darboye, který zdědil pektorál po arcibiskupovi Françoisi Morlotovi. Ten ho zase zdědil po arcibiskupovi Maria-Dominique-Augustu Sibourovovi, jehož v roce 1857 v kostele Saint-Étienne-du-Mont zavraždil jeden z jeho vlastních kněží, který tímto násilným způsobem vyjádřil protest své duševně nevyrovnané mysli proti kněžskému celibátu a nově vyhlášenému dogmatu o Neposkrvněném Početí. Mons. Sibour pektorál zdědil po arcibiskupovi Denisi Augustovi Affrem, který ho měl na sobě, když na barikádách za nepokojů v roce 1848 vyzýval k příměří v odpovědi na prosby blahoslaveného Frederika Ozanama, aby chránil chudé. Tento pektorál je uctivě uchovávanou relikvií, neméně velkou cenu však mají

kříže, které jsou nyní strhávány z kostelů po celém Blízkém východě.

Po smrti otce Hamela pronesl současný pařížský arcibiskup André Vingt-Trois slova hodná svých ušlechtilých předchůdců, když sekulární společnost obvinil z „mlčení“. „Mlčení elit k úpadku morálky a legalizaci úchylek... Kde nalezneme sílu, abychom těmto nebezpečím čelili? Pro ty z nás, kdo věříme v Ježíše Krista, spočívá naděje v důvěře v jeho slovo.“

Vysněná řešení

Když však kardinál Raymond Burke ze zkušenosti konstatoval, že islám pohání neúnavná snaha podřídít své víře všechny ostatní kultury, řekl dublinský arcibiskup Diarmuid Martin: „Myslím, že to vůbec ničemu nepomůže.“ Pokračoval: „Dlouhodobá řešení vycházejí z výchovy.“ Sám Mohamed by tudíž možná byl ve svých proměnlivých osobních návycích zdrženlivější, kdyby byl chodil do slušné školy. Dlouhodobá řešení nejsou žádnou útěchou pro křesťany, kteří jsou právě teď podřezávání, zaživa upalování, shazování ze střeš, mrzačení a křížování. Připomíná to povídku *Hračky míru* edvardovského autora H. H. Munra zvaného „Saki“.³ Sociálně osvícená matka v ní prosí svého bratra, aby svým synovcům k Velikonocům přinesl jako dárek něco, co nepřipomíná válku a co lépe odpovídá výchovným standardům Národní rady pro mír. Chlapci očekávali model pevnosti s vojáčky albánské armády a somálských jednotek na velbloudech a byli více než mírně zklamáni, když zjistili, že místo pevnosti dostali model manchesterské pobočky Sdružení křesťanských žen a místo vojáček postavičky volnomyšlenkáře Johna Stuarta Milla, Roberta Raikese, který založil soustavu nedělních škol, jakési básnířky a vynálezce jednotného poštovního systému. Než přišel večer, synovci ze Sdružení křesťanských žen udělali pevnost, v níž se postavičky lidumilů zabíjely navzájem. Právě tak i snění arcibiskupa Martina o řešení nemocí světa prostřednictvím výchovy se při střetnutí s lidskou přirozeností vypaří. Jak řekl Clemenceau⁴ o čtrnácti bodech prezidenta Wilsona:⁵ „Fungovalo by to, kdyby lidé nebyli lidé.“

Mluví Vatikánu řekl, že zabití otce Hamela bylo „absurdní“. Tak tomu však

Mše svatá za otce Jacquesa Hamela v pražské katedrále. Foto: © Lucie Horníková / Člověk a víra

není, chápeme-li logiku koránu a „aracionalitu“⁶ Alláha, který je čistou vůlí nepodléhající rozumu. Ani velké množství hodných a sympatických muslimů v mnoha zemích nemůže změnit nesmazatelné texty, které prý pocházejí přímo z inspirovaných úst a měnit je nelze. V apoštolské exhortaci *Evangelii gau-*

Dlouhodobá řešení nejsou žádnou útěchou pro křesťany, kteří jsou právě teď podřezávání, zaživa upalování, shazování ze střeš, mrzačení a křížování.

dium papež František napsal: „... pravý islám a náležitá interpretace koránu se staví proti každému násilí.“⁷ Více než tento výklad, v němž je přání otcem myšlenky, udivuje upřímné úsilí Svatého otce o zachování míru tam, kde žádný mír není. Francouzskému listu *La Croix* řekl 16. května 2016: „Je pravda, že myšlenka dobývání je duší islámu vlastní. Úkol v Matoušově evangeliu, kde Ježíš posílá své učedníky ke všem národům, je však také možné interpretovat jako dobyvačnost.“ Evangelium je jistě možné vykládat tímto způsobem, ale pak by Kristus musel křížovat místo být ukřížován

a apoštolové zabíjet místo být zabíjeni. Papež rovněž uvedl, že se „bojí“ termínu „křesťanské kořeny Evropy“, protože má „kolonialistický nádech“. Tímto nádechem je však hlásání lidské důstojnosti a poselství mravní svobody.

Při zpátečním letu z Polska papež František řekl: „Nelíbí se mi, když se mluví o islámském násilí, protože násilí vidím každý den, i když listuji novinami tady v Itálii: jeden zabije svou snoubenku, jiný tchýni... A jsou to násilníci, kteří jsou pokřtěni katolíci! Kdybych mluvil o islámském násilí, měl bych mluvit také o katolickém násilí.“⁸ Zde je problém v nepřesvědčivém srovnávání džihádu a domácího násilí. Každý voják zná rozdíl mezi genocidou a manželskou hádkou

¹ Doslova: „A jejich ruce snovaly střeva kněží, neboť nebylo dost provazů na věšení králů.“ Pozn. překl.

² V díle *Genealogie morálky*. Pozn. překl.

³ Hector Hugh Munro (1870–1916), britský spisovatel a politický satirik. Pozn. překl.

⁴ Georges Clemenceau, francouzský premiér v letech 1906–1909 a 1917–1920. Pozn. překl.

⁵ Politický program týkající se uspořádání Evropy po první světové válce. Pozn. překl.

⁶ Aracionalní = vymykající se definici rozumu. Pozn. překl.

⁷ Papež František: *Evangelii gaudium*. Praha: Paulínky, 2014. Čl. 253.

⁸ <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php4?id=24162>

u snídaně. Svatého otce vedou city velkorysého srdce, ale neformální a nesystematické proudy myšlenek v letadle, byť dobře míněné, nezačnou být správné jen proto, že byly proneseny ve velké výšce.

Kde bychom dnes byli bez obránců hranic

V Polsku papež mírně tlačil na otevření hranic imigrantům. Stateční Poláci mají za sebou staletí nešťastných zkušeností v nevídaných hordami táhnoucími přes jejich hranice. Svět musí být nesmírně vděčný velkému Polákovi Janu Sobieskému, který v roce 1683 vytáhl z vlastního království bránit hradby Vídně. Jeho záchranná operace začala v osudový den 11. září. Byl zklamán, avšak nikoli překvapen, když Francouzi odmítli pomoci. Tyto řádky bychom nepsali ani nečetli, nebýt plejády dalších obránců hranic: Karla Martela u Toursu v roce 732, svatého Jana Kapistránského u Bělehradu v roce 1456, Andrei Dorii a Dona Juana u Lepanta v roce 1571, svatého Vavřince z Brindisi v Maďarsku v roce 1601. Naproti tomu přibližně 60 procent ze 115 tisíc francouzských kněží v době vlády teroru ve Francii kapitulovalo před vražděním, zachránili si vlastní krk a někteří se stali schizmatičtými biskupy. Když vláda v roce 1790 dala dohromady loutkovou „konstituční církev“ jako alternativu k Římu, napsal

papežský státní tajemník kardinál Zelada nunciiovi v Paříži kardinálu Françoisi de Bernisovi: „Svatý otec není přesvědčen o tom, že reakce jeho biskupů na toto množství je dostatečně horlivá.“

Po vraždě otce Hamela mě jeden přítel požádal, abych na to napsal nějakou reakci, a protože mám jako kněz ve farnosti mnoho jiné práce, měl jsem na to ani ne hodinu. Na můj stručný článek *A Christian Duty in the Face of Terror* (Povinnost křesťana tváří v tvář teroru)⁹ k mému překvapení odkazovaly mediální zdroje od Švédska až po Izrael. Jedna webová stránka měla více než dva tisíce komentářů za pouhé dva dny. Ačkoliv jsem tam jen vysvětlil normální učení Církve o sebeobraně proti teroru, pro katolíky současné generace, vedené k tomu, aby na teror odpovídali balónky a medvídky, to evidentně bylo něco jako zjevení. Stručně řečeno, uvedl jsem, že *Katechismus* (2265) cituje svatého Tomáše Akvinského a potvrzuje: „Oprávněná obrana může být nejen právo, nýbrž i závažná povinnost toho, kdo je odpovědný za život druhých, za obecné blaho rodiny nebo občanského společenství.“ To dosvědčuje i svědectví kordóbských mučedníků,¹⁰ svatého Juana de Ribery¹¹ a učení svatého Alfonse z Liguori.

Uznávaný dominikánský učenec P. Reginald Garrigou-Lagrange, který

vedl doktorskou práci svatého Jana Pavla II. na Papežské univerzitě svatého Tomáše Akvinského v Římě, řekl: „Církev je netolerantní v principu, protože věří, a je tolerantní v praxi, protože miluje. Nepřátelé Církve jsou tolerantní v principu, protože nevěří, a netolerantní v praxi, protože nemilují.“

Nevíme, co si otec Jacques Hamel myslel o kapitalismu nebo o globálním oteplování, je však zřejmé, že miloval, a to netolerantně. Proto jeho poslední slova určená jeho vrahovi, byla: „Va-ten, Satan!“ – „Odstup, Satane!“

P. George W. Rutler

<http://www.crisismagazine.com>

Přeložila Lucie Cekotová
(Mezititulky redakce)

P. George W. Rutler,
farář kostela sv. Michaela
v New Yorku

⁹ <http://www.lifezette.com/faithzette/christian-duty-in-face-of-murder/>

¹⁰ Popravených pro víru v letech 851–859 za vlády muslimů v jižním Španělsku. Pozn. překl.

¹¹ Svatý Juan de Ribera (1532–1611), valencijský arcibiskup, který se zasadil o vyhnání potomků Maurů, kteří se nechtěli asimilovat a nadále tajně vyznávali islám, ze Španělska. Pozn. překl.

CÍRKEV A ISLÁM: DALŠÍ SKANDÁL

Nechce-li Církev ztratit důvěryhodnost a minout se svým posláním, musí si osvojit realističtější pojetí islámu.

„#NotMyPope.“ V důsledku nejednoznačné reakce papeže Františka na vraždu francouzského kněze dvěma islámskými džihádisty se jedná o nejužívanější hashtag ve Francii a v Belgii.

Což vyvolává otázku: Nedělá papež víc škody než užítku, když nadále popírá – tváří v tvář hoře důkazů –, že islám má co do činění s násilím?

V minulosti jsem již několikrát poznamenal, že to, jak Církev jedná ohled-

ně islámské krize, může nakonec být mnohem více skandální než její řešení krize způsobené sexuálním zneužíváním. Hlavním skandálem kolem odhalení kněžského pohlavního zneužívání bylo to, že kněží, pastýři, a dokonce i biskupové tyto praktiky velmi dlouhou dobu kryli. Mnozí církevní představitelé svým mlčením v podstatě popírali, že by se jednalo o vážný problém. Na katolickou morálku to mělo ohromný vliv. V místech,

kteřá byla tímto skandálem nejvážněji postížena, jako například v Massachusetts a v Irsku, dramaticky poklesl počet lidí chodících do kostela. Roztrpčení katolíci nemuseli nutně ztratit víru v Boha, ale ztratili víru v katolickou církev.

To, jak Církev nakládá s početnými případy „islámského zneužívání“, má potenciál způsobit ještě větší skandál. Podobnosti jsou ohromující. Opět tu máme církevní představitele, kteří

popírají, že by existoval nějaký vážný problém. Toto lze spatřovat například v opakovaném tvrzení papeže Františka, že islámské násilí je dílem „malé skupiny fundamentalistů“, kteří podle něj nemají nic společného s islámem. Takže se opět zamlčuje – tentokrát agresivní povaha islámu. Po každém teroristickém činu papež nebo některý vatikánský mluvčí vystoupí na obhajobu islámu z obavy, že by někoho mohlo napadnout, že existuje spojitost mezi islámem a násilím.

Někdy to činí tak, že popírají, že by teroristické skupiny nebo jednotliví džihádisté byli motivováni náboženskou vírou (navzdory obrovskému množství důkazů, že jí motivováni jsou). Jindy to činí tak, že hovoří o morální rovnocennosti islámu s jinými náboženstvími. Nedávno na otázku, proč nemluví o islámském násilí, papež odpověděl: „Kdybych měl mluvit o islámském násilí, musel bych hovořit i o katolickém násilí.“ To je samozřejmě falešné srovnání. Když katolíci páchají násilí, nečiní tak ve jménu svého náboženství, ale v rozporu s ním. Většina lidí si uvědomuje, že existuje obrovský rozdíl mezi katolíkem, „který zavraždil svou přítelkyni“, a džihádistou, jenž podřezává hrdlo knězi a křičí při tom „Allahu akbar“.

Hrozí krize důvěry v Církev

A právě to je ten problém. Stále více lidí vidí, že to, co papež a církevní hierarchie tvrdí o islámu a islámském násilí, neodpovídá realitě. Bude-li se situace dál vyvíjet tímto směrem, vytvoří obrovskou krizi důvěry v Církev. Mohlo by se jednat o krizi mnohem větších rozměrů, než byly skandály se sexuálním zneužíváním. Tentokrát by se oběti zamlčování mohly počítat ne v tisících, ale v desítkách milionů. A tentokrát nebudeme hovořit o zkažených životech, ale o mrtvých tělech.

Miliony křesťanů na Blízkém východě a v Africe jsou v důsledku džihádistického násilí již mrtvy a další miliony byly přinuceny uprchnout ze svých domovů. Odhaduje se, že v Súdánu jich muslimové v letech 1983–1995 zabili asi dva miliony. Mnohé z obětí byly zcela nepřipravené, protože je církevní představitelé ujišťovali, že islám je náboženství míru stejně jako křesťanství nebo judaismus. V Evropě jsou další miliony ohroženy

přílivem muslimských přistěhovalců – migrací, kterou mnohé církevní orgány podporují. Jak nedávno ve svém sloupku napsal Robert Spencer: „Papež zrazuje křesťany na Blízkém východě a na celém světě i všechny oběti džihádistického násilí opakovaním zjevných lží o ideologii motivující k útokům na ně.“ Jean-Clément Jeanbart, melchitský řecko-katolický arcibiskup z Aleppa, se loni vyjádřil

Současná církevní politika zlehčování násilné stránky islámu a vychvalování jeho pozitivních stránek vede k zakrývání životně důležitých informací, které si katolíci zaslouží znát.

Foto: Flickr, michael_swan (CC BY-NC-ND 2.0)

podobně, když kritizoval své francouzské bratry v biskupské službě za to, že ignorují pronásledování blízkovýchodních křesťanů. Kritizoval je, že jsou neinformovaní a v područí politické korektnosti.

Papež a další osoby v Církvi neříkají o islámu pravdu. Někteří lidé si myslí, že to dělají záměrně, neboť je to součástí strategie, která má zabránit další radikalizaci. Někteří (včetně mě) si myslí, že tak činí z čiré naivity. V každém případě, pokud budou nadále bránit islám jako náboženství míru, bude to mít za následek krizi důvěry a krizi víry.

Strategie, nebo naivita?

Jestli záměrně lžou, jedná se o těžký hřích a lidé jim oprávněně přestanou důvěřovat. Je však mnohem pravděpodobnější, že papež spolu s dalšími církevními autoritami je prostě naivní. Papež František například nedávno odůvodňoval svůj pohled na islám jako mírumilovné náboženství tím, že citoval Dr. Ahmeda Al-Tajjiba, vrchního imáma univerzity Al-Azhar: „Vedl jsem dlouhý rozhovor s imámem, vrchním imámem univerzity Al-Azhar, a vím, jak uvažují. Oni [muslimové] usilují o mír, o setkání.“

Těm, kdo vědí, co vrchní imám říká arabsky mluvícímu publiku o zabíjení odpadlíků a proradnosti Židů, to poněkud připomíná slova Nevilla Chamberlaina po mnichovské dohodě: „Herr Hitler... mi soukromě sdělil..., že poté, co byla vyřešena tato sudetoněmecká otázka, jsou uspokojeny německé územní nároky v Evropě.“

Ať už to, co církevní představitelé říkají o islámu, je součástí záměrně zavádějící strategie, nebo jde o důsledek jejich naivity, výsledek bude stejný. Mnoho lidí ztratí důvěru v Církev a mnozí ji opustí. Několik významných katolíků už Církev opustilo kvůli tomu, že nedokáže čelit islámu. Magdi Allam, italský novinář, který konvertoval z islámu a byl pokřtěn papežem Benediktem, opustil Církev. A Ann Corcoranová, ředitelka *Refugee Resettlement Watch*, opustila Církev poté, co byla zděšena shovívavým postojem americké biskupské konference vůči muslimskému usídlování v USA. Ať už je, či není takovéto rozhodnutí odůvodnitelné z hlediska víry, přesto zůstává nebezpečím.

Nikdo nedůvěřuje notorickému lháři, ale nikdo také z různých důvodů nevěří tomu, kdo obvykle mívá hlavu v oblacích. Lidé, kteří jsou odtrženi od reality – a zde mi opět přichází na mysl Chamberlain –, mohou být stejně nebezpeční jako naprostí podvodníci.

Strnulý optimismus

V tomto ohledu je pravděpodobné, že se možná ožíví staré obvinění o katolické strnulosti – ale tentokrát v jiném kontextu a bude podstatně více oprávněné. Místo kritiky „rigidních“ církevních názorů na sex a manželství si nespokojení lidé

začnou stěžovat na rigidní víru Církve, že islámská víra není nic víc než přivě-
tivé náboženství. Jedním z příznaků, že
je člověk postižený rigidním myšlením,
je to, že není schopen změnit svůj názor
v reakci na nové informace. Zdá se, že
to je případ papeže Františka. Na někoho,
kdo byl chválen za svou pružnost, se
František zdá být v otázce islámu strnule
optimistický. Před několika lety by ještě
bylo možné poskytnout mu výhodu
pochybnosti. Když v *Evangelii gaudium*
prohlásil, že „pravý islám a náležitá in-
terpretace koránu se staví proti každému
násilí“, mohlo k tomu dojít na základě
špatné rady nebo neopatrné formulace.
Ale když papež pokračuje v tomto duchu
i navzdory narůstajícím důkazům, že se
mýlí, můžeme se domnívat, že – alespoň
co se týče islámu – je jeho mysl uzavřena.
Stejně jako je možné, aby se někteří křes-
ťané stali zajatci strnulé farizejské men-
tality, je možné, aby se jiní lapili do pasti
dogmatických liberálních předpokladů.

Katolíkům je k věření předkládáno
mnoho pevných článků víry, ale víra
v nevinost islámu mezi ně nepatří. Je
zvláštní, že papež zaujímá takový dok-
trinářský postoj k tématu, o němž má
Církev relativně málo co říct – a zvláště
když názory papeže Františka na islám
jsou v přímém rozporu s tím, co tvrdili
někteří minulí papežové a minimálně je-
den učitel Církve (Tomáš Akvinský).

Současná církevní politika zlehčová-
ní násilné stránky islámu a vychvalování
jeho pozitivních stránek vede k zakrý-
vání životně důležitých informací, které
si katolíci zaslouží znát. Bude-li se na-
dále rozšiřovat propast mezi výroky cír-
kevních představitelů o islámu a tím, co
obyčejní katolíci vidí na vlastní oči, může
být opět zpochybnována důvěryhodnost
Církve, jak tomu bylo během skandálů se
sexuálním zneužíváním. Tehdy si lidé stě-
žovali, že církevní autority neudělaly dost
na ochranu dětí. Dnes se stále častěji ozý-
vá stížnost, že my všichni jsme ohroženi,

protože vedení Církve se raději rozhodlo
bránit zaujatou a zavádějící interpretaci
islámu, než aby říkalo plnou pravdu.

V důsledku skandálů se sexuálním
zneužíváním Církve zahájila rozsáhlé re-
formy vedoucí k řešení tohoto problému.
Výsledkem je to, že výskyt zneužívání
v Církvi je nyní mnohem nižší než v ji-
ných srovnatelných profesích, například
ve školství nebo lékařství. Nyní je třeba
důkladné přehodnocení církevní politiky
ohledně islámu. Pokud si církevní před-
stavitelé neosvojí realističtější pojetí islá-
mu, je pravděpodobné, že „#NotMyPope“
brzy nahradí hashtag „#NotMyChurch“.

William Kilpatrick

<http://www.crisismagazine.com>

Přeložil Pavel Štíčka
(Mezilitulky redakce)

William Kilpatrick,
psycholog, pedagog,
publicista, dříve profesor
na Boston College

ROZUM A LÁSKA PATŘÍ K SOBĚ

Desáté výročí řezenské přednášky Benedikta XVI.

Dvanáctého září letošního roku je tomu
deset let od chvíle, kdy papež Bene-
dikt XVI. pronesl na řezenské univerzitě
přednášku „Víra, rozum a univerzita.
Vzpomínky a reflexe“. I když papež tehdy
zmínil problém islámu jen několika slovy,
poskytl záminku k tomu, aby byl pře-
devším médiu označen za „nepřítele islámu“.

Papež zopakoval názor, že meziná-
boženský dialog nemůže být dialog teo-
logický, ale mezikulturní. „Zatímco o roz-
hodnutích ve věci víry dialog není možný,
nechceme-li svou vlastní víru dát do zá-
vorky, musíme ve veřejné konfrontaci
jednat o kulturních dopadech naukových
rozhodnutí,“ řekl na podzim roku 2008.

Co je proti rozumu, je proti Bohu

Papež zdůraznil, že konečný *logos* se po-
dílí na nekonečném *logu*; proto vše, co je
proti rozumu, je také proti Bohu. A na-

Foto: Flickr, © Mazur/www.thepapalvisit.org.uk (CC BY-NC 2.0)

opak je nemožné ospravedlnovat Bohem
násilí, protože to odporuje pravému lid-
ství i podstatě Boha, jelikož *logos* je lás-
ka. Papež to vysvětlil slovy byzantského
císaře Manuela II. Paleologa. „Bůh nemá
žádné zalíbení v krvi. ... *Logos* je rozum
a slovo současně – rozum, který je tvůrčí
a lze ho sdílet.“ Podepřel to známými slo-
vy z prvního Janova listu o tom, že nelze
milovat Boha a nenávidět svého bratra.

Reakce, které vypukly po papežově
přednášce, si ještě pamatujeme. Citát z Pa-
leologových slov byl označen jako politic-
ky nekorektní, svědčící o chybějícím re-
spektu vůči světovému náboženství a jeho
zakladateli. Radikální muslimské frakce
a západní média z toho vykonstruovaly
„případ“. Ale v pojetí papeže Benedikta
musí být dialog založen na filosofických
otázkách. Obraz Boha je předpokladem
pro to, aby se vůbec dalo hovořit.

Papež Benedikt není sám, kdo tak-
to hovoří. Profesor Franz Magnis-Su-
seno SJ, který učí filosofii na katolické
univerzitě v Jakartě, vyjádřil názor, že
filosofie může být „prostředkem k boji
proti islámskému fundamentalismu“. Profesor Magnis-Suseno žije v Indonésii
přes 40 let a je přesvědčen, že je nezbytné
vtáhnout muslimy do filosofické debaty,
protože oni pak „vidí islám v jiném svět-

le“. Potřebujeme lidi, kteří dokážou myslít široce a kriticky, řekl jezuita.

Cíl dialogu

Profesor Armin Schwibach, který papežovu přednášku komentoval pro agenturu *Kathnet*, si klade dvě otázky: Co je cílem dialogu? Z jakého základu musí tento dialog být veden? Odpovídá: cílem dialogu je mírové soužití, rozumové vyrovnání s dějinami a osvětlení společného etického základního postoje a antropologie, aniž by se zplošťovaly nutné rozdílnosti.

Problém vztahu mezi náboženstvím a násilím

Důraz na rozum proto není nějaká intelektuální hra, která by nesouvisela se životem. Papež Benedikt formuloval jasně problém vztahu mezi náboženstvím a rozumem a tím také problém vztahu mezi náboženstvím a násilím. Papež tak postavil islám před rozhodující otázku, se kterou se musí islámská kultura vyrovnat: protože jde o islámský terorismus, který je pevně ukotven v islámské kultuře.

Historická událost

V polovině října 2006 došlo k historické události: 138 islámských vědců se na papeže Benedikta obrátilo otevřeným dopisem. Iniciativa vyšla z jordánského královského domu, dopis byl předán papežskému zástupci v Ammánu. – Dopis byl nekonfrontační a vycházel ze dvou

Benedikt XVI. v Jordánsku s královským párem
Foto: Flickr, h2onews (CC BY-NC-ND 2.0)

Musíme se tázat po rozumnosti víry. Jen tak budeme schopní pravého dialogu mezi kulturami a náboženstvími.

základních prvků. Islámští učenci sdílejí papežův pohled na svět ovládaný pozitivismem a materialismem. Uznávají společnou odpovědnost křesťanství a islámu za osud světa: „Křesťanství a islám jsou největší a druhé největší náboženství světa. Dohromady tvoří 55 % světového obyvatelstva, přičemž vztah mezi těmito dvěma náboženskými společenstvími je nejvýznamnějším faktorem, který může přispět ke světovému míru.“

Papež to formuloval jinak, ale podobně: V křesťanství se stala rozumnost náboženstvím. Rozum a láska patří k sobě. Tam, kde chybí morální síla rozumu,

stává se vlastní moc člověka ničivou... Papež chce působit proti subjektivizaci božského. Každý, i sekulární svět, jako i jiné kultury a náboženství, je povolán k tomu, aby se vyrovnal s těmito požadavky. Důležití muslimští teologové to učinili a neměli by na to zapomenout.

Islám potřebuje reformu

Papežovi je jasné, že islámský svět stojí dnes před podobným úkolem, jaký muselo křesťanství zvládnout za osvícenství. Musí se vzepřít pozitivistické diktatuře relativismu a současně přijmout pozitivní prvky osvícenství (především uznání lidských práv a náboženské svobody).

V tom viděl papež Benedikt plodnost dialogu, který odlišuje pravé od falešného a na kulturní rovině hledá řešení problémů. Podle Benedikta XVI. neexistuje spravedlnost bez pravdy. To je řezenské poselství. Bohužel však přišla vlna dosud nebývalého islámského násilí a převládala jemné květy křesťansko-islámského dialogu krví a slzami, uzavřel svůj komentář profesor Schwibach.

Michaela Freiová

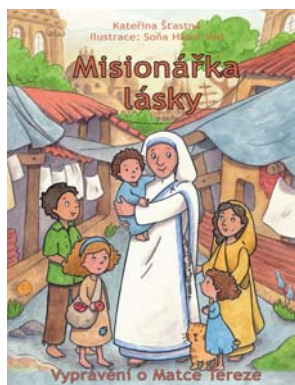
Čerpáno z komentáře Armina Schwibacha na stránkách *Kathnet* (Mezitulky redakce)

Michaela Freiová, publicistka a překladatelka, spolupracovnice Občanského institutu a *Res Claritatis*

Z nabídky nakladatelství a knihkupectví PAULÍNKY

NAKLADATELSTVÍ A KNIHKUPECTVÍ PAULÍNKY • Jungmannovo nám. 18, I 10 00 Praha I, tel.: 224 818 757, mobil 733 755 999, on-line knihkupectví: www.paulinky.cz, e-mail: objednavky@paulinky.cz

Kateřina Štastná: Misionářka lásky. Vyprávění o Matce Tereze

Vyprávění o životě té, která sama nikdy děti neměla, ale přesto ji celý svět nazýval matkou. K účasti na velkém misijním díle Církve jsou na základě jejího životního příběhu pozvány i děti. Knižka obsahuje různé podněty a úkoly pro malé posluchače a čtenáře. *Brož., 56 str., bohatě ilustrováno, 149 Kč*

Michel Remery: Tweetuj s Bohem

Kniha odpovědí na skutečné otázky mladých lidí + zdarma dostupná aplikace v českém jazyce pro Android a iPhone a webová stránka. Obojí hledejte pod názvem *Tweeting with God*. *Dotisk, brož., 436 str., barevné fotografie, 350 Kč + aplikace zdarma ke stažení*

LITURGICKÁ REFORMA KARDINÁLA SARAHA SE SETKÁVÁ S ODPOREM

Kardinál Sarah káže při mši svaté slavené v rámci konference *Sacra liturgia*. Foto: Flickr, Lawrence OP (CC BY-NC-ND 2.0)

Říká se, že Řím uvažuje v řádu staletí. V současné době se nicméně zdá, že Řím reaguje do několika dní. O tom se poučil například kardinál Sarah po svém projevu o liturgii z 5. července, neboť Vatikán okamžitě přispěchal s vysvětlením, jež mělo umlčet spekulace, že by Řím mohl vydat nová nařízení týkající se liturgických norem a praxe.

Mnozí čtenáři už možná vědí, že kardinál-prefekt Kongregace pro bohoslužbu a svátosti pronesl zahajovací projev na každoroční konferenci o posvátné liturgii *Sacra Liturgia*, která se letos konala v Londýně. V jedné jeho části naléhavě vyzval biskupy a kněze, aby uvažovali o návratu k dávné praxi celebrat mši svatou *ad orientem*, kdy se kněz společně s lidem obrací čelem „k liturgickému východu“.

Pozdvižení v Církvi

V některých kruzích v Církvi vyvolal tento návrh pozdvižení. Kardinál Vincent Nichols, arcibiskup westminsterský, rychle vydal dopis svým kněžím, v němž je od této myšlenky odrazoval a tvrdil, že

Všeobecné pokyny k římskému misálu (IGMR) upřednostňují nyní obvyklou praxi celebrace *versus populum*.

Krátce poté následovalo prohlášení Vatikánu, v němž P. Lombardi, rovněž s odvoláním na IGMR, objasnil, že Řím ohledně celebrace *ad orientem* nevydává žádné „nařízení“. Webové stránky Vatikánského rozhlasu o postoji papeže informovaly takto: „Papež František – uvádí tiskové sdělení – během své návštěvy na Kongregaci pro bohoslužbu a svátosti výslovně připomenul, že ‚řádná‘ forma slavení mše svaté se řídí misálem vydaným papežem Pavlem VI. (1970), zatímco ‚mimořádný‘ obřad, povolený Benediktem XVI., jehož účel a způsoby slavení vysvětluje motu proprio *Summorum pontificum*, nemá zaujmout místo ‚řádného‘ mešního ritu.“¹

Co je a co není v dokumentech

Řada vzdělaných laiků i kněží již vyvrátila nepravdivý dojem, že IGMR vyzývá k praxi celebrat mši svatou čelem k lidu. I když jak P. Lombardi, tak kardinál Nichols odkazují na překlad IGMR

do angličtiny, kde se uvádí, že mše čelem k lidu je „žádoucí, kdekoli je to možné“, je neoddiskutovatelné, že latinský originál slovo „žádoucí“ nepoužívá. Příslušná pasáž, čl. 299, prostě mši *versus populum* umožňuje a dovoluje oltář oddělený od stěny, avšak nevyžaduje to ani k tomu nevyzývá.²

Kromě zneužití IGMR ke zmaření výzvy kardinála Saraha je také velmi důležité si všimnout, že i Vatikán uvádí naprosto matoucí a nepřesný popis „misálu vydaného papežem Pavlem VI.“. Jakkoli je pravda, že „řádná“ forma mše svaté se řídí misálem Pavla VI., není pravdivé, jestliže se tvrdí či naznačuje, že misál z roku 1969 nařizuje sloužit mši čelem k lidu. Žádná rubrika, která by vyžadovala, aby kněz celebrou mši svatou čelem k lidu, v misálu není. Ani v apoštolské konstituci *Missale romanum*, jíž byl nový misál promulgován, Pavel VI. celebraci *versus populum* nezmiňuje, přestože hovoří o změnách ve mši, které pokládá za nejdůležitější (mezi nimi jde na prvním místě o přidání tří nových eucharistických modliteb).

Zde je klíč k tomu, abychom pochopili, proč kardinál Sarah svým projevem šlápl v Církvi do vosího hnízda. Zdá se, že někteří vysocí církevní představitelé nechtějí, aby si někdo všiml, že určité praktiky spojené s *novus ordo* – mše čelem k lidu, svaté přijímání na ruku, podávání svatého přijímání laiky – nemají žádnou oporu ani v misálu Pavla VI., tím méně v pověření provést liturgickou reformu, jak je stanovil Druhý vatikánský koncil. Tyto praktiky se vynořily až v 70. letech v důsledku ničivých výstřelků proti Tradici, které nepředpokládali ani nejradikálnější pokoncilní tvůrci misálu z roku 1969.

Volání po reformě reformy

Celý smysl klíčové poznámky kardinála Saraha ve skutečnosti spočíval ve výzvě k novému posouzení pokynů koncilu k liturgické reformě a přehodnocení je-

jich realizace. Toto volání po „reformě reformy“ není ničím novým, jde však o první případ, kdy prelát Sarahova postavení a funkce skutečně vyzval kněze, aby se vrátili k tradičnímu postoji. Sarah rovněž uvedl, že ho papež František vybídl k pokračování v „reformě reformy“ podle představ Benedikta XVI.

Pro mnohé to, zdá se, bylo příliš. Reakce Vatikánu, kardinála Nicholse i biskupské konference USA (která k této věci vydala vlastní prohlášení 12. července, nestranné, avšak opakující nesprávné tvrzení, že IGMR upřednostňuje celebraci *versus populum*) dělají dojem snahy distancovat se zdvořile, ale jasně od politicky nekorektního výroku. Jako když nějaká významná osobnost pronese něco nezdvořilého někde na večírku a ostatní hosté se nervózně usmívají a zdrženlivě vysvětlují, že oni samozřejmě s prominentním autorem výroku nesouhlasí.

Výpad proti kardinálu Sarahovi sám vzbudil nesouhlasné reakce. Devět let po vydání motu proprio *Summorum pontificum* a vzhledem k nadějším na opravdovou a definitivní liturgickou reformu, které vyvolalo, už síly tzv. „ducha Druhého vatikánského koncilu“ nemohou tradiční hnutí umlčet ani marginalizovat.

Stejně jako v mnoha dalších věcech za tohoto pontifikátu není zřejmé, co si o práci kardinála Sarahy či o „reformě reformy“ obecně myslí papež František. Je však jisté, že kritici pastoračních i intelektuálních východisek, která již téměř padesát let rozvolňují způsob, jak většína katolíků prožívá mši svatou, ve svém odhodlání nepoleví a nejhrořivější a nejmladší skupina věřících neochabne v dlouhodobých snahách o liturgickou reformu v linii tradice.

Spor o arianismus rozpoutal v Církvi sto let chaosu, 75 let žili papežové v Avignonu, téměř tři desetiletí uplynula od chvíle, kdy Luther přibíl svých 95 tezí na vrata kostela ve Wittenbergu, do zahájení Tridentského koncilu, a tradiční liturgie se prakticky potlačuje 45 let. Církve je dva tisíce let stará. Řím uvažuje v řádu staletí.

Christian Browne

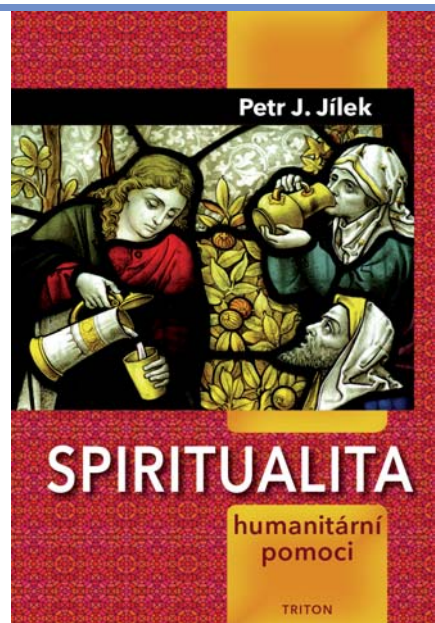
Přeložila Lucie Cekotová

<http://www.crisismagazine.com>

(Mezititulky redakce)

Christian Browne,
americký právník, člen
Cechu katolických právníků
okresu Nassau

Petr J. Jílek Spiritualita humanitární pomoci

Kniha předkládá návod, jak nejlépe a účinně propojit pomoc potřebným se společenstvími modlitby a kontemplace, jak se na naší životní cestě může prolínat teorie a praxe, jakým způsobem můžeme vkládat své nohy do Kristových stop a sklánět se k chudým a trpčícím. Obsahuje velké množství odkazů, biblických citátů a praktických doporučení k účinnému praktikování dobrovolné pomoci bližním a potřebným.

Autor sám zakotvil ve spiritualitě svatolazarského řádu, inspirací se mu stala i spiritualita františkánská, kdy na počátku svého obrácení svatý František pečoval právě o malomocné, kterými dříve pohrdal a hořké se mu stalo sladkým. Věřící nemají být jako služebníci, kteří slouží pouze za mzdu, ale jako služebníci, kteří na mzdu nečekají. Mají sloužit Bohu z lásky a bohabojnosti, taková služba Bohu povznáší člověka. Boží království se tak usku-tečňuje už na tomto světě v každém lidském srdci a zejména tam máme být misionáři.

Brož., 224 str., 199 Kč

¹ Viz <http://www.radiovaticana.cz/clanek.php?id=24092>.

² „*Altare maius exstruatur a pariete seiunctum, ut facile circumiri et in eo celebratio versus populum peragi possit, quod expedit ubicumque possibile sit. Altare eum autem occupet locum, ut revera centrum sit ad quod totius congregationis fidelium attentio sponte convertatur. De more sit fixum et dedicatum.*“ Kongregace pro bohoslužbu a svátosti: *Institutio generalis Missale Romani*, Editio typica tertia 2002. Čl. 299 v češtině: „V kostele má být obvykle pevný a zasvěcený oltář; má být postaven odděleně od stěny, aby se kolem něho mohlo snadno obcházet a mohla se na něm slavit mše tváří k lidu; vyžaduje se to všude, kde je to možné. Oltář má být na takovém místě, aby byl skutečně středem, takže se k němu přirozeně obrací pozornost celého shromáždění.“ *Všeobecné pokyny k Římskému misálu*, Editio typica tertia 2002. Pozn. překl.

RC MONITOR SI MŮŽETE OBJEDNAT NA ADRESE:

Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@rcmonitor.cz.

Jméno a příjmení:

Ulice:

Obec:

PSČ:

E-mail:

Počet výtisků:

Náklady na tisk a distribuci jednoho čísla jsou přibližně 24 Kč, což za rok činí 576 Kč. Periodikum je distribuováno zdarma a jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům. Všem dárcům Pán Bůh zaplať.

Letem světem

Jak víme, „hodnotový svět předchozích generací znal tzv. **sedmero hlavních hříchů** – pýchu, lakomství, závist, hněv, smilstvo, nestřídmost, lenost. Postupem času se jejich obsah proměnil do dnešní podoby: z **pýchy** se stalo zdravé sebevědomí, z **lakomství** zákon ekonomiky; **nestřídmost** se povýšila na vyšší životní úroveň; **závist** v boj o spravedlnost; **hněv** ve zdravou reakci na nekorektní jednání druhých; **smilstvo** v prevenci proti neurozám; **lenost** se proměnila v prokrastinaci. Díky této moderní nomenklatuře zbavil se starý kontinent těžkých hříšníků. Připočteme-li k tomu ještě jiné, dnes už málo známé, skoro archaické pojmy jako **hulvátství**, které se změnilo ve svobodu projevu, **okrádání** definované jako svobodný trh, **zanedbanou výchovu dětí** jakožto tvorbu vlastního názoru potomstva, **neuctu k tradici** proměněnou ve vítězství zdravého rozumu a **likvidaci pozitivních hodnot** jakožto zbavení se předsudků, nacházíme se v aktuálně nám známém prostředí uprostřed Evropy. K tomu dodám, že **svoboda** se povýšila na svévoli jednotlivce, **tolerance** se proměnila v ustupování zlu a **korektnost** v povinný názorový koridor.“ Tolik Max Kašparů. Rozhodně k zastavení a zamyšlení.

Se začátkem školního roku se mi vynořil kdysi uveřejněný text Václava Cílka, který hovořil o tom, jak „ve Švédsku a v několika dalších evropských a asijských státech se vede diskuze, zda se v budoucnosti

vůbec na základních školách bude vyučovat rukopisné psaní, protože používání různých typů klávesnic je rychlejší a efektivnější.“ Pan profesor dodává: „**Poprvé se mi loni přihodilo, že polovina vysokoškolských studentů z dobrých univerzit nezná rukopisný deník** a i z těch, kteří si jej vedli, ne všichni uměli psací písmo. Často se přitom jednalo o v Kanadě naturalizované

Koláž: mimi

Asiaty z digitálně rozvinutých zemí, jako je Korea, zatímco Číňané uměli nejenom psát, ale i kreslit. Necelá polovina studentů si terénní zápisky pořizovala na obrazovkách chytrých telefonů a zbytek se snažil cizí zápisky stáhnout a zmodifikovat do zdánlivě vlastního textu.“ Spisovatel Andrew Brown v britském *Guardianu* tvrdil, že používání pera nám pomáhá myšlenku nikoli jenom zaznamenat, ale hlavně nalézt. Ruční psaní pomáhá myšlení, je to jeden z nejlepších nástrojů poznávání světa, jaký kdo kdy vy-

myslel. Pán poslal člověka na vinici pracovat a když mu věnoval ruce, patrně i proto, aby byl manuálně zručný a používal je, možná tedy na tom něco opravdu bude.

Dobrá zpráva, kterou přinesl Občanský institut zní: „Rumunský Ústavní soud potvrdil ústavnost předlohy, která **má pozměnit ústavu tak, aby manželství bylo definováno coby spojení muže a ženy. I přes odpor aktivistů, kteří během demonstrací zpochybňovali oprávnění zákonodárského sboru jednoznačněji definovat, co je manželství, tak může být tato předloha projednána parlamentem.** Podobnou úpravu již dříve přijalo Maďarsko. Ve Slovinsku většina občanů podpořila klasickou definici manželství v referendu.“ Je to smutné, že taková přirozeně normální věc musí být zmíněna s dodatkem: **radost!**

V tomto čísle se věnujeme francouzské církvi, proto ještě jedna poznámka – otec Jozef Hutta, slovenský kněz, hovoří o realitě tamější církve a říká, že tzv. tradicionalisté ve Francii jsou rovni obyčejným věřícím katolíkům na Slovensku. K zrcadlení reality necht' poslouží odpověď na otázku „**jak vám, otče, jdou zvěsti ve francouzštině?**“, která zněla „**V pohodě – Francouzi se totiž téměř nezpovídají.**“

Čím dál tím více se ukazuje potřeba modlitby, obětí, postu. Ať má Pán z čeho vybírat. Tak do toho!

-zd-

11. 9.	Ne	24. neděle v mezidobí Ex 32,7–11.13–14, Žl 51, 1 Tim 1,12–17, Lk 15,1–32
12. 9.	Po	Jména Panny Marie 1 Kor 11,17–26.33, Žl 40, Lk 7,1–10
13. 9.	Út	Památka sv. Jana Zlatoústého, biskupa a učitele církve 1 Kor 12,12–14.27–31a, Žl 100, Lk 7,11–17
14. 9.	St	Svátek Povýšení svatého Kříže Nm 21,4b–9 (Flp 2,6–11), Žl 78, Jan 3,13–17
15. 9.	Čt	Památka Panny Marie Bolesné Žid 5,7–9, Žl 31, Jan 19,25–27
16. 9.	Pá	sv. Ludmila, mučednice 1 Kor 15,12–20, Žl 17, Lk 8,1–3
17. 9.	So	sv. Kornélius, papež, a Cyprián, biskup, mučedníci 1 Kor 15,12–20, Žl 17, Lk 8,1–3

18. 9.	Ne	25. neděle v mezidobí Am 8,4–7, Žl 113, 1 Tim 2,1–8, Lk 16,1–13
19. 9.	Po	sv. Januáriu, biskup a mučedník Př 3,27–35, Žl 15, Lk 8,16–18
20. 9.	Út	sv. Ondřej, Pavel a druhové, mučedníci Př 21,1–6.10–13, Žl 119, Lk 8,19–21
21. 9.	St	Svátek sv. Matouše, apoštola a evangelisty Ef 4,1–7.11–13, Žl 19, Mt 9,9–13
22. 9.	Čt	sv. Mořic a druhové, mučedníci Kaz 1,2–11, Žl 90, Lk 9,7–9
23. 9.	Pá	Památka sv. Pia z Pietrelcinu, kněze Kaz 3,1–11, Žl 144, Lk 9,18–22
24. 9.	So	sv. Gerard, biskup a mučedník OSB Kaz 11,9 – 12,8, Žl 90, Lk 9,43b–45

Res Claritatis MONITOR – publicistický čtrnáctideník, vydává Res Claritatis. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. ISSN 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha, e-mail: redakce@rcmonitor.cz, číslo účtu: 2400089111/2010. Šéfredaktor: Zdeňka Rybová. Výkonný redaktor: Mgr. Dagmar Kopecká. Redakční rada: Mgr. Roman Cardal, Ph.D., fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP, Ing. Josef Mudra, Mgr. Radim Ucháč, Mgr. Ondřej Vaněček. Teologický poradce: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství pražského čj.: arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010. Nevyžádané příspěvky a materiály se nevracejí.